

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. december 2008
Kontor: Lovafdelingen
Sagsnr.: 2008-792-0728
Dok.: LOJ41495

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 156 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. november 2008. Spørgsmålet er stillet efter ønske Peter Skaarup (DF).

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 156 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Hvad kan ministeren oplyse om prøveløsladelse af personer, der er idømt fængselsstraf for seksuelle overgreb mod børn?

Herunder bedes ministeren oplyse

- hvor mange personer, der er idømt fængselsstraf for seksuelle overgreb mod børn, opnår årligt prøveløsladelse?

- hvor mange af de personer, der er idømt fængselsstraf for seksuelle overgreb mod børn, som søger om prøveløsladelse, får afslag på prøveløsladelse, og hvilke begrundelser for afslag er de hyppigst forekommende?

- hvilke betingelser gælder for, at en person idømt fængselsstraf for et seksuelt overgreb imod et barn kan opnå prøveløsladelse?

- om det i praksis er et krav, at en person, der er idømt fængselsstraf for et seksuelt overgreb imod et barn, indgår i et behandlingsforløb for at kunne opnå prøveløsladelse? I bekræftende fald bedes ministeren beskrive, hvorledes sådanne behandlingsforløb typisk forløber. I hvilket omfang indgår medicinsk behandling, herunder behandling med kønsdriftsdræbende medicin, i et sådant forløb?

- I hvilket omfang foretages der opfølgning og kontrol i forhold til den enkelte prøveløsladte?”

Svar:

1. Direktoratet for Kriminalforsorgen har generelt om prøveløsladelse oplyst, at prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 1, når to tredjedele af straffen er udstået, betragtes som et regelmæssigt led i fuldbyrdelsen af fængselsstraffe på tre måneder og derover.

Løsladelse på prøve forudsætter, at den dømtes forhold ikke gør løsladelsen utilrådelig, at der er sikret den dømte passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at den pågældende erklærer at ville overholde de vilkår for løsladelsen, som fastsættes. Dette fremgår af straffelovens § 38, stk. 5.

At den dømtes forhold ikke må gøre prøveløsladelsen utilrådelig, betyder efter vejledning nr. 29 af 19. april 2006 om løsladelse af dømte, der udstår fængselsstraf (løsladelsesvejledningen), at der ikke må foreligge en væsentlig risiko for recidiv til ikke bagatelagtig kriminalitet, som ikke

formodes at kunne begrænses ved tilsyn af kriminalforsorgen og eventuelle særvilkår.

Der skal således foretages en meget konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af, om løsladelsen er utilrådelig. I denne vurdering indgår blandt andet arten af den indsatte tidligere og aktuelt pådømte kriminalitet. Det indebærer som udgangspunkt en skærpet vurdering af indsatte, som er dømt for personfarlig kriminalitet.

Der skal desuden lægges vægt på antallet af tidligere løsladelser og betingede domme. Afslag på prøveløsladelse vil kunne komme på tale, hvis der inden for de seneste år har foreligget flere løsladelser og betingede domme med tilbagefald til ny kriminalitet, uden at man dog tillægger en betinget dom helt samme negative vægt som en forudgående prøveløsladelse.

Der skal endvidere lægges vægt på den indsatte forhold under tidligere tilsynsperioder, herunder om den indsatte er recidiveret hurtigt efter den sidste løsladelse. Endvidere lægges der vægt på den indsatte forhold til tilsynsmyndigheden, herunder foreliggende erfaringer med hensyn til gennemførelse af tilsynsforanstaltninger.

Den indsatte forhold under afsoningen skal endvidere tillægges vægt i det omfang, disse kan give anledning til at formode, at der er risiko for recidiv til fornyet kriminalitet. Dette kan eksempelvis være oplysninger om ny kriminalitet under afsoningen, stofmisbrug, misbrug af udgang og eventuelle undvigelse.

2. For så vidt angår spørgsmålet om statistiske oplysninger vedrørende personer, der er idømt fængselsstraf for seksuelle overgreb mod børn, har Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyst, at Kriminalforsorgens klientrelaterede statistikker for så vidt angår de dømte kan grupperes efter den hovedkriminalitet, som indsatte er idømt straf for at have begået. Sædelighedskriminalitet inddeles i to grupper, henholdsvis "Voldtægt" og "Sædelighedskriminalitet i øvrigt". Kriminalforsorgen har derfor ikke en særskilt statistik over behandlede sager om prøveløsladelse for gruppen af indsatte, der specifikt er dømt for at have begået seksuelle overgreb mod børn.

3. Direktoratet for Kriminalforsorgen har specifikt om prøveløsladelse af personer, der er dømt for sædelighedskriminalitet, oplyst, at fængslet,

inden der træffes afgørelse om prøveløsladelse af dømte, der udstår straf for vold, drab eller sædelighedsforbrydelse mod mindreårige, skal indhente en udtalelse om vilkårsfastsættelsen fra de sociale myndigheder i den dømtes bopælskommune, blandt andet hvis den dømte efter løsladelsen forventes at tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig mindreårige børn, hvis den dømte forventes at påtage sig beskæftigelse, der indebærer kontakt med mindreårige børn, eller hvis den dømte har ret til samvær med mindreårige børn. Fængslet skal i disse sager endvidere indhente en udtalelse om, hvorvidt der bør fastsættes tilsyn, om tilsynets muligheder og om vilkårsfastsættelsen fra den afdeling af kriminalforsorgen, der i givet fald skal føre tilsynet med den pågældende.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt den indsatte vil frembyde fare for andres liv eller helbred, skal der desuden indhentes en udtalelse fra Retslægerådet, inden der træffes afgørelse om prøveløsladelse. Til brug ved sagens forelæggelse for Retslægerådet skal der tilvejebringes en erklæring om den indsatte fra en speciallæge i psykiatri.

Har sagen været forelagt for Retslægerådet, skal der desuden indhentes en udtalelse fra anklagemyndigheden, inden der træffes afgørelse om prøveløsladelse. Det samme gælder blandt andet, hvis fængslet har oplysninger, som giver grund til at antage, at anklagemyndigheden kan fremkomme med særlige oplysninger, som er af betydning for afgørelsen.

Er der tale om dømte, der er omfattet af den nedenfor omtalte visitationsordning, skal det endvidere undersøges, om Anstalten ved Herstedvester, i forbindelse med, at den indsatte indledningsvis har været anbragt i denne institution, har oplysninger af relevans for utilrådelighedsvurderingen og vilkårsfastsættelsen. Har et hospital den dømte i behandling, skal der også derfra indhentes oplysninger af relevans for utilrådelighedsvurderingen og vilkårsfastsættelsen.

De ovenfor nævnte høringsregler er med til at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse om prøveløsladelse.

4. Med hensyn til behandlingen af sædelighedskriminelle har Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyst, at sædelighedskriminelle, som idømmes en ubetinget frihedsstraf af fængsel i 30 dage og typisk op til 4 år, er omfattet af den såkaldte visitationsordning, hvorefter dømte med straffe på mere end 3 måneder som udgangspunkt påbegynder afsoningen på visita-

tionsafdelingen i Anstalten ved Herstedvester, mens dømte med straffe på 30 dage og til og med 3 måneder påbegynder afsoning på visitationsafdelingen, hvis afdelingen på grundlag af en gennemgang af sagens akter finder, at der er et åbenbart behov for en målrettet behandlingsindsats. Under opholdet på visitationsafdelingen vurderer behandlingspersonalet, om den dømte har behov for og er motiveret for behandling. Hvis den dømte findes egnet til og er motiveret for behandling, kan den pågældende, når der sker overførsel til det – typisk åbne – fængsel, hvor afsoningen skal foregå, få udgang fra fængslet til behandling på et af de i alt tre behandlingssteder i landet (Rigshospitalet, Århus og Middelfart).

Grundlaget for den behandlingsmæssige indsats er psykiatrisk/sexologisk intervention. Den psykiatriske/sexologiske behandling tilrettelægges individuelt og består af individuel behandling og gruppebehandling. Behandlingen vil primært fokusere på at forebygge ny kriminalitet, men der sigtes også mod at fremme personlighedsressourcer. Desuden tilbydes kognitiv adfærdsterapi og misbrugsbehandling.

Behandlingsindsatsens primære mål er at nedsætte – eller i bedste fald at fjerne – risikoen for recidiv til ligeartet kriminalitet. Det er hensigten, at den dømte bibringes indsigt i den uacceptable handling, og herefter er i stand til at bearbejde de psykologiske og personligheds-mæssige faktorer, der er baggrund for den begåede handling. Dette forudsætter, at den dømte via den terapeutiske proces kan erkende og tage ansvar for sine handlinger og dermed bibringes empatisk forståelse for offerets situation. Behandlingen tager, i lighed med al anden behandling og psykoterapi, udgangspunkt i den dømtes symptomer/lidelse, og der sigtes mod at bibringe den dømte symptomlettelse, således at personlige og personligheds-mæssige problemer og vanskeligheder løses mere hensigtsmæssigt.

Indsatte med længere domme udstår som hovedregel straffen på Anstalten ved Herstedvester, hvor de tilbydes psykologisk/sexologisk behandling i anstalten.

Siden 1989, hvor kønsdriftsdæmpende behandling blev introduceret på Anstalten ved Herstedvester, er to-tre sædelighedskriminelle påbegyndt denne behandling om året. Indsatte, som har begået gentagen eller meget alvorlig personfarlig kriminalitet, og som skønnes at være i fare for at begå ligeartet kriminalitet, vil få tilbudt kønsdriftsdæmpende behandling (medicinsk og psykoterapeutisk behandling), hvis alle andre behandlingsmuligheder er udtømt eller vurderes at være utilstrækkelige til at

imødegå risiko for tilbagefald til ny sædelighedskriminalitet. Kombineret med psykoterapi er formålet med den kønsdriftsdæmpende behandling at fjerne tvangsprægede og voldsomme seksuelle fantasier hos den sædelighedskriminelle, samtidig med at man undertrykker det seksuelle driftspres med henblik på at undgå nye seksuelle lovovertrædelser. Før behandlingen påbegyndes, har den indsatte haft adskillige samtaler med psykolog/psykiater og er ofte blevet observeret over flere år. Der kan være nogle alvorlige bivirkninger, f.eks. afkalkning af knoglerne og leverbeskadigelse, hvorfor tæt kontrol er påkrævet, hvilket blandt andet forudsætter, at de, der modtager denne behandling, er motiverede for at samarbejde herom. De indsatte, som tilbydes kønsdriftsdæmpende medicin, men afviser dette, får tilbud om et psykoterapeutisk forløb.

For indsatte, der er dømt for sædelighedskriminalitet, vil der i forbindelse med eventuel prøveløsladelse hyppigt være behov for at fastsætte vilkår om fortsat behandling. Vil en seksualdømt ikke acceptere et relevant vilkår om i prøvetiden at fortsætte en påbegyndt psykiatrisk behandling, eventuelt kombineret med kønsdriftsdæmpende medicin, vil afvisningen heraf i sig selv kunne begrunde, at der gives afslag på prøveløsladelse.

5. I relation til spørgsmålet om opfølgning og kontrol i forhold til den enkelte prøveløsladte har Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyst, at det i forbindelse med prøveløsladelse af en dømt er muligt at fastsætte vilkår om tilsyn. Vilkår om tilsyn indebærer, at den prøveløsladte skal holde sig i kontakt med Kriminalforsorgen. Dette sker dels ved fremmøde hos Kriminalforsorgen, dels ved at den prøveløsladte modtager besøg af Kriminalforsorgen. Den prøveløsladte skal overholde eventuelle særvilkår og give Kriminalforsorgen sådanne oplysninger, som gennemførelsen af særvilkåret nødvendiggør. I sager vedrørende seksualforbrydere kan særvilkår omfatte psykiatrisk/sexologisk behandling eventuelt kombineret med kønsdriftsdæmpende medicin, hvilket indebærer fremmøde på Anstalten ved Herstedvester eller på et af de tre psykiatrisk/sexologiske behandlingssteder i hospitalsregi, som varetager behandlingsvilkåret, herunder samtaleforløb og eventuelt injektioner af medicinske præparater. Der vil være kontakt mellem behandlingsstedet og tilsynsmyndigheden, således at tilsynsmyndigheden får oplysninger om fremmøde mv.

Der er således med de eksisterende regler mulighed for at kontrollere, at den prøveløsladte i den fastsatte tilsynstid fortsætter den behandling, som eventuelt er fastsat som vilkår for prøveløsladelse. Overholder den prøve-

løsladte ikke de fastsatte vilkår, er der efter straffelovens § 40, stk. 2, mulighed for forskellige reaktioner, herunder kan det bestemmes, at den prøveløsladte skal indsættes til udståelse af reststraffen.